

بررسی ویژگی های فیزیکی و شیمیایی رسوبات بستر رودخانه شهر چای

آسیه اشکر^{1*}، حسین پیر خراطی²، فرخ اسدزاده³

1- دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه زمین شناسی

2- دانشیار گروه زمین شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه ارومیه

3- استادیار گروه علوم خاک، دانشکده کشاورزی، دانشگاه ارومیه

Email: asiyaashrak@gmail.com

چکیده

رسوبات نقش مهمی در اکوسیستم های آبی ایفا می کنند. رسوبات به عنوان منبع و مخزن آلاینده ها محسوب می شوند. بسیاری از فعالیت های بیولوژیکی در رابطه با آب و رسوب می انجامد. مقدار آلاینده و عناصر غذایی مورد نیاز جانداران تحت تاثیر ویژگی های فیزیکی و شیمیایی رسوبات می باشد. بنابراین حفظ کیفیت آب و اکوسیستم های آبی رودخانه ها بررسی ویژگی های فیزیکی و شیمیایی رسوبات امری ضروری می باشد. در این پژوهش به بررسی ویژگی های فیزیکی و شیمیایی رسوبات بستر رودخانه شهر چای در شهرستان ارومیه می پردازیم. برای این منظور بیست و یک نمونه رسوب بستر رودخانه در فصل خشک از عمق (0-5) سانتی جمع آوری گردید. نمونه ها به آزمایشگاه منتقل شدند. نمونه ها در دمای آزمایشگاه خشک و از الک 2 میلی متری عبور داده شدند. ویژگی های فیزیکی و شیمیایی آن ها تعیین شد و از روش تجزیه به مؤلفه های اصلی به منظور گروه بندی رسوبات و تعیین موثرترین ویژگی آن ها استفاده شد. مقدار میانگین شن 51.78 درصد و دامنه تغییرات مقادیر از 18.33 تا 85.83 بوده است. مقدار میانگین رس 22.15 درصد و دامنه تغییرات از 14.17 تا 39.17 بوده است. مقدار میانگین سیلت 26.07 درصد و دامنه تغییرات از 0.00 تا 52.50 بوده است. مقدار میانگین pH در رسوبات بستر رودخانه 7.69 و روند تغییرات از 7.40 تا 7.89 بود. مقدار میانگین ماده آلی در بستر رودخانه 1.10 و روند تغییرات ماده آلی از 0.26 تا 2.44 بود. نتایج نشان می دهد که تخلیه فاضلاب های خانگی و فعالیت های کشاورزی سبب روند افزایشی در رودخانه شده است. بنابراین کنترل ورود آلاینده ها به درون رودخانه نیازمند برنامه مدیریتی محیط زیست می باشد.

کلمات کلیدی: ماده آلی، عناصر غذایی، رسوبات، شهر چای